

Bu özelliklerin hepsi her özel yetenekli bireyde görülmeyebilir ancak çoğunlukla gözlemlenmesi özel yetenekli birey olacağını düşündürülebilir.

ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERDE TANILAMA SÜRECİ

Ülkemizde özel yetenekli bireylerin tanılama işlemleri Rehberlik Araştırma Merkezleri (RAM), Bilim Sanat Merkezleri, Hastane Psikologları ve özel sektördeki Psikologlar tarafından da yürütülmektedir. RAM ve psikologlar tarafından gerçekleştirilen tanılama işlemleri aile ve okulun talebi doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrenciler RAM'larda özel yetenekli olarak tanılanmaları halinde mevcut okullarında kaynaştırma eğitime yönlendirilebilecek ve BİLSEM'lerden her türlü destek alabilecektir.

Özel yetenekli bireylerin her alanda başarılı olamayacakları bilinmelidir.

ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUK

Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşitlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen çocuklar ve öğrencilerdir.

ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

Bedensel Özellikleri: Beden yapıları diğer akranlarına göre daha iri ve sağlıklıdır. Doğum ağırlık ve boyları ortalamanın üzerindedir. Yürüme, konuşma ve diğer devinim becerilerinin yaşitlarından daha erken öğrenirler. Hastalıklara karşı dirençlidirler. Ortalama ömürleri daha uzundur.

Yaratıcılık Özellikleri: Soru ve sorunlara çok sayıda çözüm ya da düşünce üretirler. Alışılmışın dışında, özgün görüşleri ve tepkileri vardır. Görüşlerini sakınmadan söylerler, sonuna kadar savunurlar. Maceraya düşkündür. Keskin bir mizah anlayışı vardır. Güzellik duygusu gelişmiştir.

Öğrenme Özellikleri: Çok çeşitli konularda yoğun bilgilere sahiptirler. Sunulan bilgileri kolaylıkla özümser ve anımsarlar. Herkesçe bilinen yanıtların, mantıksal yanını görürler. Yaşlarının üstündeki sözcükleri, anlamlarını bilecek yerinde kullanırlar.

Önderlik Özellikleri: Okulla ilgili olan etkinliklerin hemen hepsine katılırlar ve sürdürürler. Sorumluluk sahibi, sözlerine sadık, özgüveni yüksek, arkadaşları tarafından sevilen, kendisini iyi ifade edebilen, rahat kişilerdir.

Güdüsel Özellikleri: Tek düze işlerden genellikle sıkılır. Kendini ilgilendiği işe kaptırır. Üstlendiği iş sonuna kadar götürür. Yetişkinlerin ilgilendiği, din, politika, dünya sorunları gibi konu ya da sorunlarla ilgilenir.

Havza Muzaffer Tahmaz Rehberlik ve Araştırma Merkezi

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİ

Telefon : 0 (362) 714 30 47
Faks : 0 (362) 714 30 47
E-posta : havza55ram@gmail.com
<http://muzaffertahmazram.meb.k12.tr/>

**Özel Eğitim Bölümü
Murat TUNA**

ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ

Ülkemizde okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrenciler, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) üstün yetenekli olarak tanımlanmaları halinde, mevcut kurumlarında kaynaştırma eğitimine alınırlar ve BİLSEM'lerden faydalandırılırlar.

Okul Öncesi Dönemde Yapılan Çalışmalar

Çocuğun yetenekli olduğu alanlar doğrultusunda ailesi, erken çocukluk dönemi, "aile eğitim programları" aracılığıyla eğitilerek çocuğun yeteneklerinin, bulunduğu ortamda ayırıştırma yapılmadan RAM'larla ve BİLSEM'lerle iş birliği içerisinde destekleyici hizmetlerle geliştirilmesi sağlanmaktadır.

İlkokul ve Ortaokulda Yapılan Çalışmalar

Özel yetenekli öğrencilere yönelik okulun ve bölgenin fırsatları göz önünde tutularak destek eğitim odalarında, kaynaştırma eğitiminde, hafta içi ve hafta sonu programlarında, BİLSEM uygulamaları şeklinde eğitimler verilmektedir. Zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri bakımından hazır olan özel yetenekli öğrencilerin, ilkokula erken başlatılmalarının veya mevzuat esasları baz alınarak ilkokulda ve ortaokulda sadece bir kez sınıf yükseltilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Liselerde Yapılan Çalışmalar

Özel yetenekli öğrencilere okulun ve bölgenin fırsatları göz önünde tutularak hafta içi ve hafta sonu programlarında, BİLSEM uygulamaları şeklinde destek eğitimi verilebileceği gibi danışmanlık desteği verilmesi gibi uygulamalar da yer almaktadır. İleri düzeyde yetenekli öğrencilere yönelik ülke genelinde açılacak yatılı/gündüzlü okul/okullarda söz konusu öğrencilerin eğitim almaları sağlanmaktadır.

Ayrıca, ilkokul, ortaokul ve liseye devam eden ve psiko-motor alanda veya müzik alanında yetenekli olduğu belirlenen öğrenciler, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, Üniversiteler veya Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri gibi diğer ilgili birimlerle iletişime geçilerek desteklenmektedir.

AİLELERE ÖNERİLER

- ◆ Çocuğun akademik ve sosyal becerilerdeki farklılığı ile ilgili olarak sınıf öğretmeni bilgilendirilerek yardım istenmelidir.
- ◆ Anne-babalar çocuğa üstün yetenekli olduğunu söyleyip etiketlendirmemelidir. Yaşına uygun özelliklerine göre söylemlerde bulunup, çocuğun sahip olduğu özelliklerinden kaynaklanan (kendini üstün görme, önde olma isteği, inatçı-ılık, bencillik vb.) durumlar ortaya çıktığında onun yaşatlarından farklı olduğunu; her çocuğun iyi yapabildiği şeyler olduğu ve onun da bu yüzden bazı şeylerde daha iyi olduğu ifade edilerek açıklanmalıdır.
- ◆ Anne-babalar çocuğu sevdiğini ona açıkça belli edip normal bir çocuk gibi davranmalıdır.
- ◆ Çocuğun zekâsı ve yeteneğini kullanabileceği, yaratıcılığını geliştiren oyun ve etkinlik malzemeleri alınmalı, sosyal-kültürel etkinliklerde (sinema, tiyatro, resim, müzik, v.b.) bulunması sağlanmalıdır.
- ◆ Çocuğun sorduğu sorulara kesin ve net cevaplar verilmeye çalışılmalıdır.
- ◆ Üstün yetenekli çocukların özel eğitime ihtiyacı olduğu unutulmamalıdır.
- ◆ Çocuğun ruhsal ve duygusal özellikleri için bir uzmanla (psikolojik danışman, psikolog vb.) her zaman diyalog halinde bulunulmalıdır.
- ◆ Anne-babalar üstün yetenekli çocuklarının gelişimlerini desteklemek için mutlaka kendilerini de yenilemeyi ve geliştirmeyi düşünmelidirler.

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- ◆ Daha güç sorular sorun.
- ◆ Sınıf çalışmalarına ilişkin olarak özel araştırma, inceleme ödevleri verin.
- ◆ İlgilendikleri bir konuda özel proje geliştirmelerine fırsat tanıyın.
- ◆ Etkinlikleri planlamalarına ve oyunları yönetmelerine fırsat tanıyın.
- ◆ Sınıf düzeyini dikkate almadan, çocukların kendi hızlarında programda ilerlemelerine fırsat tanıyın.
- ◆ Açık bir biçimde üstün oldukları matematik, fen vb. derslerde daha özgür ve ileri çalışmalarını teşvik edip, tekrarlayıcı alıştırmalardan uzak tutmaya çalışın.
- ◆ Bu çocuklar için, ana babaları ve okul aile birliği ile ilişki kurup özel ders ya da en yakın üniversitelerden ders alabilmelerinin yollarını araştırın.
- ◆ Yeteneklerinin farkında olmalarını ve değerini bilmelerini sağlayın.

